

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นกระบวนการที่มุ่งหมายเพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามสถานะและศักยภาพของบุคคลนั้น การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบเหล่านี้ 1) หลักสูตร 2) ผู้สอน 3) สื่อและอุปกรณ์การเรียน 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) ผู้บริหาร 6) เงินทุน 7) สถานที่ศึกษา และ 8) ผู้เรียน เป็นปัจจัยพื้นฐาน สำหรับหลักสูตรเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเปรียบเสมือนเครื่องนำทางสำหรับครูที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 28 โดยมีสาระสำคัญคือ หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะดังกล่าวแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 16)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ท้องถิ่น โดยรับผิดชอบพัฒนาหลักสูตรให้มีมาตรฐานและมีความหลากหลาย สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานได้ เน้นการพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพในแนวทางที่ถูกต้อง สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนมีทั้งด้านมนุษยศาสตร์ ด้านการศึกษา ด้านบริหารการจัดการ และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนของหลักสูตรที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี อยู่ในความรับผิดชอบของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ซึ่งมีหลายหลักสูตร อาทิเช่น หลักสูตรเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรเทคโนโลยีเครื่องกล และหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า เป็นต้น

สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าได้พัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า หลักสูตร 4 ปี เมื่อปีการศึกษา 2549 และได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรจน

ถึงปีการศึกษา 2553 เป็นเวลา 5 ปี โดยมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 5 คน เป็นผู้รับผิดชอบ จากผลการบริหารหลักสูตรที่ผ่านมาพบปัญหาคือ 1) ปัญหาการลาออกของนักศึกษา ในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 40 ในทุกปี เนื่องจากนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมใน 2 ภาคการศึกษา ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดของมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาต้องพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา นอกจากนี้ นักศึกษายังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า รายวิชาที่มีเนื้อหาทางด้านวิศวกรรมไฟฟ้า ไม่สามารถเรียนได้ เนื่องจากรายวิชาดังกล่าวต้องใช้พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์และกลศาสตร์สูง นักศึกษาส่วนมาก ขาดพื้นฐานทางด้านนี้ 2) ปัญหาเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเกี่ยวกับการคิด วิเคราะห์คำนวณทางด้านวิศวกรรมไฟฟ้า เนื่องจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีแผนการที่จะ พัฒนาหลักสูตรวิศวกรรมไฟฟ้าในอนาคต จึงได้พัฒนาหลักสูตรดังกล่าวให้มีเนื้อหาใกล้เคียงกับ หลักสูตรวิศวกรรมไฟฟ้า 3) ปัญหาการขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนในภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดทั้งห้องเรียนที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อรายวิชาที่เปิดสอนและต่อจำนวน นักศึกษา 4) ปัญหาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่ใช้เวลาเรียนมากกว่า 4 ปี นอกจากนี้ การ เปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้คุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาจากหลักสูตรมีลักษณะไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ข้อมูล จากสภาพปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจึงมีแนวคิดที่จะตัดสินใจดำเนินการ ปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่ ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้การตัดสินใจดำเนินการของคณะกรรมการ บริหารหลักสูตรในครั้งนี้ มีความถูกต้องมากที่สุด จึงมีมติให้ดำเนินการประเมินหลักสูตร เพื่อจะได้ นำผลของการประเมินมาใช้ประกอบในการตัดสินใจว่า จะดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตร ใหม่ และยังสามารถใช้ผลการประเมินในครั้งนี้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขของค์ประกอบ ต่างๆ ของหลักสูตรที่บกพร่องได้ถูกต้องและชัดเจน ในกรณีที่ตัดสินใจให้มีการปรับปรุงหลักสูตร หรือใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้มีโครงสร้างวัตถุประสงค์ และเนื้อหาสาระละเอียด ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 203) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหาและแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้ ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ดีและเหมาะสมต่อไป

จากสภาพดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้มีมติที่จะดำเนินการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า หลักสูตร 4 ปี เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหารายวิชา
2. เพื่อประเมินทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงให้เห็นภาพโดยรวมของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
2. เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สนองความต้องการของท้องถิ่น อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัยใน 4 ประเด็นหลัก ดังนี้
 - 1.1 องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหารายวิชา
 - 1.2 ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ หนังสือ-สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้ ศักยภาพของอาจารย์ งบประมาณ
 - 1.3 สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

1.4 ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

2. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าจำนวน 2 คนและ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2553 จำนวน 65 คน

3. ระยะเวลาในการดำเนินการประเมิน ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า หมายถึง หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า ที่ได้พัฒนาขึ้นตามโครงสร้างหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พ.ศ. 2549 เฉพาะหมวดวิชาเฉพาะด้านเทคโนโลยีไฟฟ้า

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าและตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า

ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน หมายถึง ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของนักศึกษา และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร หมายถึง หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ให้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในรายวิชาของสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า ในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2549 ถึง 2553